

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાતની ઉચ્ચ ન્યાયાલયમાં
ફોજદારી અપીલ નં. ૯૪૨// ૨૦૦૯
માનનીય શ્રી જસ્ટીસ આર. પી. ઢોલરીયા

૧. શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?
૨. પત્રકારને સોંપવામાં આવે કે નહીં?
૩. શું ન્યાયમૂર્તિશ્રી ચુકાદાની પાકી નકલ જોવા માંગે છે?
૪. શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?

=====

ગુજરાત રાજ્ય. અપીલકર્તા (ઓ)

વિરુદ્ધ

થોભણ લક્ષમણ ટીલાળા- પટેલ અને ૧. સામાવાળા

(ઓ) /પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

ઉપસ્થીતી :

કુ. એચ.બી. પુનાણી, અપીલકર્તા (ઓ) નંબર ૧ માટે ના એ.પી.પી. (મ.સ.વ.)

કુ. શૈલી એ કપાડિયા, સામાવાળા (ઓ)/પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧-૨ માટે વકીલ

=====

ખંડપીઠ : માનનીય શ્રી જસ્ટીસ આર. પી. ઢોલરીયા

તારીખ: ૧૮/૧૧/૨૦૧૬ મૌખિક ચુકાદો

૧. ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતા, ૧૯૭૩ની કલમ ૩૭૮ હેઠળ ૧૯૯૮ના વિશેષ (ACB) દાવા નંબર ૨માં રાજકોટની પમી ફાસ્ટ ટ્રેક કોર્ટના

વિદ્વાન અધીક સત્ર ન્યાયાધીશ દ્વારા નોંધાયેલા ચુકાદા અને નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ સામે આ અપીલ કરવામાં આવી છે, જેમાં વિદ્વાન ટ્રાયલ ન્યાયાધીશે પ્રતિવાદી-આરોપીઓને ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમની કલમ ૭, ૧૨, ૧૩ (૧) D અને ૧૩ (૨) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટેના આરોપોમાંથી મુક્ત કર્યા હતા.

૨. કેસની ટૂંકી હકીકતો એ છે કે વર્તમાન આરોપીએ દારૂ બનાવવાનો ખોટો કેસ દાખલ કરવા અને દરોડા ન પાડવા બદલ ફરિયાદી પાસેથી ગેરકાયદેસર વળતરની માંગ કરી હતી. શરૂઆતમાં આરોપીએ રૂપિયા ૧,૪૦૦/-, રૂ. ૨૦૦-અને રૂ. ૮૦૦-માંગ્યા અને સ્વીકાર્યા. ત્યારબાદ, ૦૭/૧૦/૧૯૯૭ પર, લગભગ ૧૧ વાગ્યે: જપ કલાક, રાજકોટ ખાતે સેશન્સ કોર્ટના પરિસરમાં, આરોપી નં. ૧ને ફ.પ.સા.-૧ની હાજરીમાં રૂ. ૧,૧૦૦/- ની લાંચ લેતા રંગેહાથ પકડવામાં આવ્યો હતો. આરોપી કોઈ વાજબી સમજૂતી આપવામાં નિષ્ફળ ગયો અને તેથી, ફરિયાદ નોંધવામાં આવી હતી. અને તપાસ માટે જરૂરી નિવેદનો ઘણા સાક્ષીઓ નોંધવામાં આવ્યા હતા. તપાસ દરમિયાન, પ્રતિવાદીઓની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને આખરે, આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું અને રાજકોટની વિશેષ અદાલત સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું. જો કે, આ કેસ ખાસ કરીને સત્રોની સુનાવણીનો હોવાથી, ફોજદારી કાર્યરીતી સંહિતા કોડની કલમ ૨૦૮ મુજબ, રાજકોટની પમી ફાસ્ટ ટ્રેક કોર્ટ, વિદ્વાન અધીક સત્ર ન્યાયાધીશશ્રી સમક્ષ આ કેસ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો, જ્યાં કેસ ૧૯૯૮ના સ્પેશિયલ (ACB) કેસ નંબર ૨ તરીકે નોંધવામાં

આવ્યો હતો. પ્રતિવાદીઓ સામે કેસ શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો.

૩. વર્તમાન પ્રતિવાદીઓ-આરોપી સામે કેસ સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદી પક્ષે લગભગ પાંચ સાક્ષીઓની તપાસ કરી છે અને ઘણા દસ્તાવેજી પુરાવા પણ રજૂ કર્યા છે.

૪. સુનાવણીના અંતે, Cr.P.C ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીનું નિવેદન નોંધ્યા પછી, અને ફરિયાદી પક્ષ અને બચાવ પક્ષ વતી દલીલો સાંભળ્યા પછી, વિદ્વત ટ્રાયલ ન્યાયાધીશે પ્રતિવાદીઓને ચુકાદા અને તારીખ ૨૭/૦૨/૨૦૦૯ ના આદેશ દ્વારા તેમની સામે મૂકવામાં આવેલા તમામ આરોપોમાંથી મુક્ત કર્યા હતા.

૫. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા ઉપરોક્ત ચુકાદા અને આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ હોવાને કારણે, અપીલકર્તા-રાજ્યએ વર્તમાન અપીલને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે.

૬. આ અદાલતે અપીલકર્તા-રાજ્ય માટે વિદ્વાન વધારાના સરકારી વકીલ સુશ્રી એચ. બી.પુનાણી અને પ્રતિવાદીઓ માટે વિદ્વાન વકીલ કું. શૈલી કપાડિયાને સાંભળ્યા છે.

૭. સુશ્રી એચ. બી. પુનાણી, વિદ્વાન એ.પી.પી.(મ.સ.વ.) એ આ અદાલતને સમગ્ર પુરાવા દ્વારા લીધી છે અને તેમણે દલીલ કરી છે કે વિદ્વાન વિશેષ ન્યાયાધીશે એવા તારણો નોંધ્યા છે જે ધારણા પર આધારિત છે અને જેને કાયદામાં મંજૂરી નથી. તેણીએ વધુમાં દલીલ કરી છે કે ફરિયાદી પક્ષે માંગ તેમજ ૧૧૦૦/- રૂપિયાની લાંચ સ્વીકારવાનું સફળતાપૂર્વક સાબિત કર્યું છે, જે પ્રતિવાદી નં. ૧ અને તે જ ફરિયાદીના પુરાવા તેમજ ફ.પ.સા.-૧ અને અન્ય સમર્થનકારી પુરાવાઓમાંથી સાબિત થઈ રહ્યું છે જે ઉપલબ્ધ છે પરંતુ વિદ્વાન ટ્રાયલ (કોર્ટ) તે સુનાવણીએ તે જ માન્યું નથી. વિદ્વાન એ.પી.પી. દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે ટ્રાયલ કોર્ટનો ચુકાદો અને આદેશ કાયદાની જોગવાઈઓની વિરુદ્ધ છે કારણ કે ટ્રાયલ કોર્ટે ફરિયાદી પક્ષની આગેવાની હેઠળના પુરાવાને યોગ્ય રીતે ધ્યાનમાં લીધા નથી અને કાયદાની જોગવાઈઓને જોતા જ, તે સ્થાપિત થાય છે કે ફરિયાદી પક્ષે વર્તમાન પ્રતિવાદીઓ સામે કથિત આરોપોના તમામ ઘટકો સાબિત કર્યા છે. વિદ્વાન એ.પી.પી.(મ.સ.વ.) દ્વારા વધુ દલીલ કરવામાં આવે છે કે વિદ્વાન ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ ચુકાદો અને નિર્દોષ જાહેર કરવાનો આદેશ એ નિષ્કર્ષ પર આધારિત છે જે દાવાની હકીકતો દ્વારા સમર્થિત નથી. તેમના દ્વારા એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે વિદ્વાન ન્યાયાધીશે મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાની યોગ્ય રીતે ધ્યાને લીધાં નથી અને તેથી ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમની કલમ ૭, ૧૨, ૧૩ (૧) ડી અને ૧૩ (૨) હેઠળ કથિત ગુના માટે પ્રતિવાદીઓને નિર્દોષ જાહેર કરીને ભૂલ કરી છે, જેને આ રીતે ઉલટાવી દેવાની જરૂર છે અને આરોપીઓને

દોષિત ઠેરવવાની જરૂર છે.

૮. તેનાથી વિપરીત, પ્રતિવાદીઓ માટે વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી શૈલી કાપડિયાએ નિર્દોષ જાહેર કરવાના વિવાદિત ચુકાદાને ટેકો આપ્યો હતો અને દલીલ કરી હતી કે ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા આરોપીની ઓળખ સ્થાપિત કરવામાં આવી નથી કારણ કે ફરિયાદમાં જ પ્રથમ નામોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો, જોકે સમગ્ર નામ દરમિયાન પિતાનું નામ અને અટક તેમજ જાતિ ઉમેરવામાં આવી હતી, જો કે, કોઈ સમજૂતી આવી નથી અને સુનાવણી દરમિયાન પણ ફરિયાદીએ પોતે પ્રતિવાદી નં. ૨ અબ્દુલ અદાલતમાં ખૂબ જ હાજર હતો, ઓળખી શક્યો ન હતો અને તેણે પોતે જુબાની આપી હતી કે અબ્દુલ ત્યાં ન હતો જેણે ગેરકાયદેસર વળતરની માંગ કરી હોવાનો આરોપ મૂક્યો હતો અને સ્વીકાર કર્યો હતો. તેણીએ વધુમાં દલીલ કરી છે કે ફરિયાદમાંથી જ, ગેરકાયદેસર વળતરની માંગ અને બાકીની રકમની અગાઉની વસૂલાતના સંદર્ભમાં સમગ્ર પ્રકરણ અબ્દુલ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું, જેમની ઓળખ અદાલત સમક્ષ સાબિત થઈ નથી અને જ્યાં સુધી પ્રતિવાદી નં. ૧ સંબંધિત છે, જોકે પોલીસ અધિકારી દ્વારા તેની ઓળખ પટેલ તરીકે કરવામાં આવી હતી, પરંતુ તેણે ફરિયાદમાં ફરિયાદીના કહેવા મુજબ માંગ કરી ન હતી અને અગાઉની સ્વીકૃતિ પણ તેણે કરી ન હતી. પરિણામે, પ્રતિવાદી ના વિરુદ્ધ કંઈ સાબિત થતું નથી. ૧ પણ છે. વધુમાં તેણીએ દલીલ કરી છે કે પંચનામાના બીજા ભાગમાંથી પસાર થતાં દરોડા સમયે દોરવામાં આવ્યો હતો, તે જ સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે

વસૂલાત તેમજ રૂ. ૧૦૦ ની મૂલ્યની દૂષિત ચલણી નોટો (૧૧ દૂષિત ચલણી નોટો) જપ્ત કરવામાં આવી હતી-દરેક પ્રતિવાદી નં. ૧ એ. સી. બી. ની કચેરીમાં જે સેશન્સ કોર્ટથી દૂર સ્થિત છે જ્યાં જાળ ગોઠવવામાં આવી હતી. પરિણામે, વસૂલાત અને જપ્તી મેમો પોતે જ અપ્રસ્તુત બની ગયો છે કારણ કે જાળના સ્થળે, કંઈપણ જપ્ત કરવામાં આવ્યું નથી.તેણીએ વધુમાં દલીલ કરી છે કે ફરિયાદી તેમજ પંચની સંપૂર્ણ જુબાની શ્રેયને પાત્ર નથી કારણ કે તેઓ દરેક ક્ષણે તેમનું નિવેદન બદલી રહ્યા છે અને પંચે વધુ ખાસ કરીને ફ.પ.સા. -૧ એ પદભ્રષ્ટ કર્યું છે કે તેણે તે જ દિવસે પંચનામા પર હસ્તાક્ષર કર્યા નથી પરંતુ તેણે બીજા દિવસે તેના પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા.તેણીએ વધુમાં દલીલ કરી છે કે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાની યોગ્ય રીતે ધ્યાનમાં લીધેલ છે અને આરોપીઓને યોગ્ય રીતે નિર્દોષ જાહેર કર્યા છે, જે આ અદાલતની કોઈ દખલગીરીની માંગ કરતું નથી, પરિણામે, વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણમાં આ અદાલત દ્વારા કોઈ દખલગીરીની જરૂર નથી.

૯. આ અદાલતે રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાઓનો ઝીણવટપૂર્વક અભ્યાસ કર્યો છે અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશ તેમજ કાગળની પુસ્તિકા અને ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા રજૂ કરાયેલા પુરાવાઓને સંપૂર્ણ રીતે જોયા છે અને અપીલકર્તા-રાજ્ય માટે વિદ્વાન એ.પી.પી. (મ.સ.વ.) દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો અને પ્રતિવાદીઓ માટે વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પર પણ વિચાર કર્યો છે.

૧૦. વર્તમાન કાર્યવાહીમાં સંબંધિત પક્ષોના વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા પછી અને ફરિયાદી પક્ષની આવૃત્તિ અનુસાર વિવાદિત ચુકાદા તેમજ રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહીનું અવલોકન કર્યા પછી, તે સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવે છે કે પ્રતિવાદીઓ પોલીસ અધિકારીઓ તરીકે સેવા આપતા હતા અને જ્યારે ફરિયાદી રાજકોટ શહેરની નજીક અને બહારથી પસાર થઈ રહ્યો હતો, ત્યારે પ્રતિવાદીઓએ અગાઉ ૧,૪૦૦/-, રૂ. ૩૦૦-અને રૂ. ૬૦૦-ની માંગ કરી હતી અને સ્વીકાર્યા હતા અને ત્યારબાદ પણ પ્રતિબંધ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ દંડનીય કેસ દાખલ ન કરવા બદલ અને આવા કૃત્ય કરવા માટે, પ્રતિવાદી નં. ૧ ને રાજકોટની સેશન્સ કોર્ટની નજીકની કેન્ટીનમાં રંગે હાથ પકડવામાં આવ્યો હતો અને આ રીતે પ્રતિવાદીઓએ ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમની કલમ ૭, ૧૨, ૧૩ (૨) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનો કર્યો હતો.

૧૧. ફ.પ.સા. -૧ વિનુભાઈ લાખભાઈ એજેસાનીએ પદભ્રષ્ટ કર્યો છે કે તેઓ રાજકોટ શહેરની બહાર આવેલા મનહરપુર ગામના રહેવાસી હતા અને તેઓ ખેતીની કામગીરી કરી રહ્યા હતા અને આ ઘટના લગભગ આઠ વર્ષ પહેલાં બની હતી અને તે સમયે, જ્યારે તેઓ આજી ડેમની નજીકથી પસાર થઈ રહ્યા હતા, ત્યારે પ્રતિવાદીઓએ દરમિયાનગીરી કરી હતી અને પૂછ્યું હતું કે તેઓ તેમની સાથે શું લઈ જઈ રહ્યા છે અને વધુમાં કહ્યું હતું કે દુર્ગંધ આવી રહી છે, તે દારૂની હોઈ શકે છે, અને તેથી તેમને ગેરકાયદેસર વળતર ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો

તેમજ તેમને ગેરકાયદેસર વળતરની રકમ ચૂકવવાની ધમકી આપવામાં આવી હતી નહીં તો તેમને પોલીસ સ્ટેશનમાં લઈ જવામાં આવી શકે છે જ્યાં તેમને લઈ જવામાં આવશે. તેમને મારવામાં આવે અને આ રીતે તેઓએ તે દિવસે ૧,૪૦૦/- રૂપિયા આપ્યા.ત્યારબાદ પણ, તેઓએ રૂ. ૬૦૦-ને હાથમાં વસૂલ કર્યા અને તે પછી ફરીથી, આરોપી અબ્દુલે ૧,૧૦૦/- રૂપિયાની માંગણી કરી અને ધમકી આપી કે જો તેણે પૈસા ન ચૂકવ્યા તો તે પ્રતિબંધ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ ફરિયાદ દાખલ કરશે. તે સમયે, તેમની પાસે ચૂકવવા માટે પૈસા નહોતા, તેથી, તેમને તે ચૂકવવા માટે ૦૭/૧૦/૧૯૯૭ પર સત્ર ન્યાયલાયમાં આવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.તેઓ ગેરકાયદેસર વળતરની રકમ ચૂકવવા તૈયાર ન હોવાથી, તેમણે એ.સી.બી. ની કચેરીનો સંપર્ક કર્યો, જેમાં વિગતવાર ફરિયાદ નોંધવામાં આવી હતી અને પંચોની હાજરીમાં તેમને સમજાવવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદીઓને રંગેલા હાથે પકડવા માટે કેવી રીતે જાળ પાથરવી જોઈએ અને ત્યારબાદ તેમને રૂ. ૧,૧૦૦/- જમા કરાવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો, જે તેમણે મેળવ્યા હતા અને તેમણે પોતાની જાતને નોંધો અને વિગતવાર પંચનામા સાથે રજૂ કરી હતી અને ત્યારબાદ નિયત દિવસે એટલે કે ૦૭/૧૦/૧૯૯૭ પર, જ્યારે તેઓ સત્ર ન્યાયાલયના મકાનમાં પહોંચ્યા, ત્યારે તે સમયે પ્રતિવાદી નં. ૧ ત્યાં હતો અને તેણે પંચ વિશે પૂછ્યું અને પછી પૈસાની માંગણી કરી અને તેણે તે જ ચૂકવણી કરી જે પ્રતિવાદી નં. ૧ એ સ્વીકાર્યા અને તેના પેન્ટના ખિસ્સામાં મૂક્યા અને ત્યારબાદ દરોડા પાડતા પક્ષના સભ્યો તેમજ પંચના સભ્યો ત્યાં પહોંચ્યા અને ત્યારબાદ દરોડા પાડતા પક્ષ

દ્વારા પ્રતિવાદીઓને એ.સી.બી. કચેરીમાં લઈ જવામાં આવ્યા અને રકમ જમ કરવામાં આવી અને પંચનામા લખવામાં આવ્યા.જ્યાં સુધી આરોપીની ઓળખની વાત છે, ફરિયાદીએ કહ્યું છે કે તે પ્રતિવાદીનું આખું નામ જાણતો નથી. તેમણે પ્રતિવાદી નં. ૧ પટેલ તરીકે અને જ્યાં સુધી પ્રતિવાદી નં. ૨ આરોપી અબ્દુલ ચિંતિત છે, તેણે જણાવ્યું હતું કે અબ્દુલ વર્ષ ૧૯૯૯માં વિભાગમાં ફરજ બજાવતો હતો અને તે નિવૃત્ત થયો હતો. જો કે, ઉલટ-તપાસમાં, તેમણે સ્વીકાર્યું છે કે તે સાચું છે કે જે બે વ્યક્તિઓએ દરમિયાનગીરી કરી હતી તે વર્તમાન પ્રતિવાદી-આરોપી ન હતા. જો કે, તેણે સ્વીકાર્યું છે કે તે આરોપીનું પૂરું નામ જાણતો ન હતો અને તેથી તેણે એ.સી.બી. ના અધિકારીઓ સમક્ષ તેનો ઉલ્લેખ કર્યો ન હતો. તેણે અબ્દુલનું નામ આપ્યું પરંતુ તે તે જ વ્યક્તિને જાણતો ન હતો જે કોર્ટમાં હાજર છે. તેણે વધુમાં સ્વીકાર્યું છે કે ફરિયાદમાં જે અબ્દુલનું નામ હતું તે સુનાવણી દરમિયાન ક્યારેય કોર્ટમાં જોવા મળ્યો ન હતો. તેમણે ઉલટ-તપાસમાં એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે ગેરકાયદેસર વળતરની માંગ અબ્દુલ દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને અગાઉ પણ ગેરકાયદેસર વળતરની રકમ તેમને ચૂકવવામાં આવી હતી અને બાકીની રકમ રૂ. ૧,૧૦૦/- ની માંગ પણ અબ્દુલ દ્વારા કરવામાં આવી હતી. તેણે ઉલટ-તપાસમાં એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે ફરિયાદ દાખલ કરતી વખતે તેણે માત્ર તેનું નામ અને સરનામું આપ્યું હતું અને બાકીની વિગતો પોલીસ અધિકારીએ લખી હતી અને તેણે માત્ર સહી કરી હતી અને ફરિયાદની કોઈ નકલ તેને આપવામાં આવી ન હતી. ઉલટ-તપાસમાં, આરોપી-અબ્દુલની ઓળખના સંદર્ભમાં, તેને કોર્ટમાં બતાવીને પૂછવામાં

આવ્યું હતું, જેના જવાબમાં તેણે જવાબ આપ્યો હતો કે પ્રતિવાદી ના. ૨ આ ગુનામાં બિલકુલ સામેલ નથી અને તેણે તેની પાસેથી ગેરકાયદેસર વળતરની માંગ અંગે કોઈ વાતચીત કરી નથી. હાજર અબ્દુલ જે વધુમાં, તેણે એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે તેની પાસેથી ગેરકાયદેસર વળતરની રકમ વસૂલવામાં આવી હતી તેમજ જેણે રૂ. ૧,૧૦૦/- ની માંગણી કરી હતી કારણ કે ગેરકાયદેસર વળતર અલગ હતું અબ્દુલ જે અદાલત સમક્ષ હાજર છે.

૧૨. ફ.પ.સા.-૨ બેચરભાઈએ જુબાની આપી છે કે રાજકોટની સત્ર અદાલતમાં ગોઠવાયેલા દરોડા દરમિયાન પંચ તરીકે ફરજ બજાવવા બદલ તેમને ૦૭/૧૦/૧૯૯૭ પર બોલાવવામાં આવ્યા હતા. તેમણે પોતાની જુબાનીમાં તમામ વિગતો આપી છે કે તેમને કેવી રીતે બોલાવવામાં આવ્યા હતા અને સત્ર અદાલતમાં ગોઠવવાનું છટકું અને સમગ્ર દરોડા કેવી રીતે હાથ ધરવામાં આવ્યા હતા તે અંગે વિગતવાર વર્ણન કર્યું છે. જો કે, તેમની જુબાની તેમજ પંચમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે રાજકોટની સત્ર અદાલત ખાતે આવેલી કેન્ટીનની નજીક છટકું ચલાવતી વખતે ઘણા લોકો ત્યાં એકઠા થયા હતા અને જેના કારણે ચેતવણી મળતાં દરોડા પાડનાર પક્ષ તે સ્થળે પહોંચ્યો હતો અને પ્રતિવાદીઓ તેમજ અન્ય સભ્યોને એ.સી.બી. ઓફિસમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા, જ્યાં પ્રતિવાદી નં. ૧ ના ખીસ્સામાંથી પાવડર વાળી ચલણી નોટો મળી આવેલ તે એ.સી.બી. ઓફિસમાં થી મળેલી અને જાળની જગ્યાએ નહીં.

૧૩. આ તબક્કે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના કેટલાક નિર્ણયોનો સંદર્ભ આપવો યોગ્ય રહેશે. (૨૦૦૯) ૬ એસ. સી. સી. ૫૮૭: (૨૦૦૯ એ.આઈ.આર. – એસ.સી. ૬બલ્યુ. ૩૯૯૪) માં નોંધાયેલા એ. સુબૈર વિરુદ્ધ કેરળ રાજ્યના કેસમાં, કાયદાની કલમ ૭ અને ૧૩ (૧) (ડી) ના વૈધાનિક (કાયદાની) નિર્ધારિત જોગવાઈ ના હેતુ પર ધ્યાન આપતી વખતે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે ફરિયાદી પક્ષે અન્ય કોઈપણ ફોજદારી ગુનાની જેમ વાજબી શંકાથી પર આરોપ સાબિત કરવો પડશે અને જ્યાં સુધી તે માંગના યોગ્ય પુરાવા અને ગેરકાયદેસર સંતોષની સ્વીકૃતિ દ્વારા સ્થાપિત ન થાય ત્યાં સુધી આરોપીને નિર્દોષ ગણવો જોઈએ, જે દોષિત ઠેરવવા માટે જરૂરી મહત્વપૂર્ણ ઘટકો છે.

૧૪. (૨૦૧૧) ૬ એસ.સી.સી. ૪૫૦: (એ.આઈ.આર. ૨૦૧૨ એસ.સી. (સપ) ૩૯૩) માં નોંધાયેલા કેરળ રાજ્ય અને અન્ય એક વિરુદ્ધના કેસમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એ જ ગુનાઓ અંગેના તેના અગાઉના કહેવતને પુનરાવર્તિત કરતા જણાવ્યું હતું કે માત્ર વસૂલાત પોતે જ આરોપી સામેના આરોપને સાબિત કરશે નહીં અને લાંચની ચુકવણીને સાબિત કરવા અથવા આરોપીએ સ્વેચ્છાએ પૈસા સ્વીકાર્યા હોવાનું દર્શાવવા માટે કોઈ પુરાવાની ગેરહાજરીમાં તેને લાંચ તરીકે સ્વીકારી શકાય નહીં, દોષિત ઠેરવી શકાય નહીં.

૧૫. કાયદાની કલમ ૭ અને ૧૩ની અનિવાર્ય પૂર્વ-જરૂરિયાતોને સમજવા માટે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા તાજેતરમાં કરવામાં આવેલા એક નિવેદનમાં, એ.આઈ. આર. ૨૦૧૪ એસ.સી. (સપ) ૧૮૩૭માં નોંધાયેલા એ.પી. રાજ્ય વિરુદ્ધના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા સ્પષ્ટ શબ્દોમાં રેખાંકિત કરવામાં આવ્યું છે કે, માંગના પુરાવા વિના આરોપી પાસેથી ચલણી નોટો માત્ર કબજે કરવી અને તેની વસૂલાત કરવી એ કાયદાની કલમ ૭ તેમજ ૧૩ (૧) (ડી) (આઈ) અને (૨) હેઠળ ગુનો સાબિત થશે નહીં. એવું સૂચન કરવામાં આવ્યું છે કે ગેરકાયદેસર સંતોષની માંગના કોઈ પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, કોઈ મૂલ્યવાન વસ્તુ અથવા આર્થિક લાભ મેળવવા માટે ભ્રષ્ટ્ર અથવા ગેરકાયદેસર માધ્યમોનો ઉપયોગ અથવા જાહેર સેવક તરીકે પદનો દુરુપયોગ સાબિત કરી શકાતો નથી.આમ, માંગનો પુરાવો એ કાયદાની કલમ ૭ અને ૧૩ હેઠળ ગુના માટે અનિવાર્ય અનિવાર્યતા અને વ્યાપક આદેશ હોવાનું માનવામાં આવ્યું છે. કાયદાની કલમ ૨૦, જે તેમાં કલ્પના કરવામાં આવી છે તે મુજબની ધારણાને મંજૂરી આપે છે, એવું માનવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે તે માત્ર કલમ ૭ હેઠળના ગુના માટે જ વિસ્તારી શકાય છે અને કાયદાની કલમ ૧૩ (૧) (ડી) (i) અને (ii) હેઠળના ગુનાઓ માટે નહીં, તે કોઈ પણ સત્તાવાર કાર્ય કરવા અથવા ન કરવા માટે ગેરકાયદેસર લાભ સ્વીકારવાના પુરાવા પર પણ આકસ્મિક છે. ગેરકાયદેસર સંતોષ સ્વીકારવાના આવા પુરાવા પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો, જો માંગનો પુરાવો હોય તો જ તે અનુસરવામાં આવી શકે છે. સ્વયંસિદ્ધ રીતે, એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે માંગના પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, કાયદાની કલમ

૨૦ હેઠળ આવી કાનૂની ધારણા પણ ઊભી થશે નહીં.

૧૬. ફોજદારી દાવાઓમાં ન્યાયના વહીવટની જાળમાંથી પસાર થતા સુપર સિદ્ધાંતના પુનરાવર્તનમાં, (૨૦૧૩) ૧૨ એસ.સી.સી. ૪૦૬માં નોંધાયેલા સુજીત વિશ્વાસ વિરુદ્ધ આસામ રાજ્યના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે શંકા, ભલે ગમે તેટલી ગંભીર હોય, તે સાબિતીનું સ્થાન લઈ શકતી નથી અને ફરિયાદી પક્ષ તેના કેસને "કદાચ" સાચું હોઈ શકે છે, પરંતુ કોઈપણ સંભવિત અનુમાન અથવા અનુમાનથી દૂર રહેવા માટે તેને "સાચું હોવું જ જોઈએ" ના ક્ષેત્રમાં ઉપર લાવવું પડશે. એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે, અદાલતે એ સુનિશ્ચિત કરવું જોઈએ કે ન્યાયની નિષ્ફળતા ટાળી શકાય અને જો તથ્યો અને સંજોગોમાં બે મંતવ્યો બુદ્ધિગમ્ય હોય, તો આરોપીઓને શંકાનો લાભ આપવો જોઈએ.

૧૭. ફરિયાદીના તમામ પુરાવાઓ તપાસ્યા પછી હકીકત સ્પષ્ટ થાય છે કે ફરિયાદી પક્ષ પ્રતિવાદી-આરોપીની ઓળખ સ્થાપિત કરવામાં ખરાબ રીતે નિષ્ફળ ગયો હતો, જેણે અગાઉ ત્રણ હપ્તામાં લાંચની રકમ વસૂલ કરી હતી અને બાકીના ૧,૧૦૦/- રૂપિયા ચૂકવવાના હતા, જેના માટે છટકું ચલાવવામાં આવ્યું હતું. નિર્વિવાદપણે, અબ્દુલનું નામ તે વ્યક્તિ તરીકે રાખવામાં આવ્યું હતું જેણે ગેરકાયદેસર વળતરની માંગ કરી હતી અને અદાલત સમક્ષ ફરિયાદી દ્વારા તેની ઓળખ કરવામાં આવી ન હતી. પરિણામે, ફરિયાદી પક્ષ માંગ અને સ્વીકારના

સંદર્ભમાં સાબિત કરવામાં ખરાબ રીતે નિષ્ફળ ગયો. જ્યાં સુધી વર્તમાન પ્રતિવાદી નં. ૧ સંબંધિત છે, નિર્વિવાદપણે, જમી એ.સી.બી. કચેરીમાં કરવામાં આવી હતી, નહીં કે દરોડાના સ્થળે જે સત્ર ન્યાયાલય, રાજકોટના પરિસરમાં આવેલી કેન્ટીનની નજીક ગોઠવવામાં આવી હતી. પરિણામે, તેમ છતાં પ્રતિવાદી નં. ૧ ના પેન્ટના ખીસ્સામાથી કરવામાં આવેલી જમી , તે પણ અર્થહીન બની જાય છે.

૧૮. ઉપર નોંધાયેલા કારણો માટે, એવું લાગે છે કે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે પુરાવાની યોગ્ય રીતે મુલ્યાંકન કરેલ છે અને ફરિયાદી પક્ષ માંગ અને વસૂલાતને સાબિત કરવામાં ખરાબ રીતે નિષ્ફળ ગયો છે તેમજ આરોપી પ્રતિવાદીઓની ઓળખ સ્થાપિત કરવામાં પણ નિષ્ફળ ગયો છે અને વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાનું યોગ્ય રીતે મુલ્યાંકન કરેલ છે અને આરોપીઓને તેમની સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોમાંથી યોગ્ય રીતે મુક્ત કર્યા છે જે આ અદાલત દ્વારા કોઈ દખલગીરીની માંગ કરતું નથી.આ અદાલતનો માનવામાં આવેલો અભિપ્રાય છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ પ્રતિવાદીઓને તેમની સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોમાંથી મુક્ત કરવામાં સંપૂર્ણપણે ન્યાયી હતી. આ અદાલતને લાગે છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણો સંપૂર્ણપણે ન્યાયી અને યોગ્ય છે અને ઉપરોક્ત તારણો નોંધવામાં, તેના દ્વારા કોઈ ગેરકાયદેસરતા અથવા નબળાઈ કરવામાં આવી નથી. તેથી, આ અદાલત તારણો, અંતિમ નિષ્કર્ષ અને નીચેની અદાલત દ્વારા નોંધાયેલા નિર્દોષતાના પરિણામી આદેશ સાથે સંપૂર્ણ સંમત છે અને તેથી તેમાં દખલ કરવાનું કોઈ કારણ

નથી. તે એક સ્થાયી કાનૂની સ્થિતિ પણ છે કે નિર્દોષ જાહેર કરવાની અપીલમાં, જ્યારે નીચેની અદાલત દ્વારા સોંપવામાં આવેલા કારણો ન્યાયી અને યોગ્ય હોવાનું જણાય ત્યારે અપીલ અદાલતે ચુકાદો ફરીથી લખવાની અથવા નવા તર્ક આપવાની જરૂર નથી. તદનુસાર, હાલની અપીલમાં કોઈ ગુણદોષ નથી અને તેને રદ કરવાની જરૂર છે.

૧૯. પરિણામે, હાલની અપીલ આથી રદ કરવામાં આવે છે. રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી ટ્રાયલ કોર્ટમાં તાત્કાલિક પરત મોકલવાની છે. જામીન બોન્ડ અને જામીન, જો કોઈ હોય તો, રદ કરવામાં આવે છે. જામીન પણ, જો કોઈ આપવામાં આવે તો, તેને રદ કરવામાં આવે છે.

(ન્યાયાધીશ-આર. પી. ઢોલરીયા)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.